

محتوا

محتوای حوزه تربیت و یادگیری قرآن کریم و عربی مجموعه ای منسجم و هماهنگ از فرصت های تربیتی است که مبتنی بر رویکرد، منطق و اهداف حوزه و متناظر با ایده های کلیدی، در بردارنده مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی، ارزش های اساسی و استانداردهای محتوایی هر یک از آنهاست. در جدول زیر، محتوای برنامه درسی این حوزه در چهار دوره تحصیلی نگاشته شده است.

ایده کلیدی	ارکان محتوا	دوره تحصیلی	استاندارد کلی محتوا	
زبان قرآن (خواندن، درک معنای و شناخت ساختار آیات قرآن و متون دینی)	قواعد قرائت قرآن و متون دینی عربی	اول ابتدایی	قواعد ضروری روخوانی قرآن کریم و متون دینی عربی	
		دوم ابتدایی	قواعد وقف بر آخر جملات در قرائت قرآن و متون دینی عربی	
			نحوه نگارش متمایز حروف و علائم در مصحف آموزشی	
			نحوه تلفظ صحیح حروف و حرکات متمایز با فارسی در زبان عربی	
		اول متوسطه	تفاوت های رسم الخط های رایج قرآن و متون دینی عربی	
		دوم متوسطه	قواعد ضروری فصاحت حروف و حرکات در تلاوت قرآن	
	مفاهیم اساسی	کلمات، ریشه ها و ساختارهای صرفی و نحوی (قواعد عربی) کاربرد در قرآن و متون دینی	اول ابتدایی	معنای واژگان آشنای (کلمات مشترک فارسی و عربی) کاربرد در قرآن و متون دینی
			دوم ابتدایی	معنای کلمات کاربرد (بیش از ۱۰۰ بار) در قرآن کریم و متون دینی ریشه ها و اوزان واژگان آشنا (کلمات مشترک فارسی و عربی) و معنای آنها
			اول متوسطه	ریشه ها و اوزان عربی کلمات کاربرد (بیش از ۱۰ بار) در قرآن کریم و متون دینی و معنای آنها
		دوم متوسطه	قواعد عربی ضروری در شناخت ساختار کلمات کاربرد و جملات ساده در قرآن کریم، متون دینی رایج و واژگان عربی در ادبیات فارسی	
			کلیات روش فهم قرآن و متون دینی، بر اساس دلالت های متنی عربی	
			معنای ریشه ها و اوزان عربی عموم کلمات قرآن کریم، متون دینی رایج و ادبیات فارسی	
قواعد صرفی و نحوی عربی ضروری در شناخت ساختار جملات، افعال، اسامی و حروف کاربرد در قرآن و متون دینی				

زبان قرآن (خواندن، درک معنا و شناخت ساختار آیات قرآن و متون دینی)

<p>انواع دلالت‌های متنی و کاربرد آن در تدبیر و فهم معارف قرآن و متون دینی (بر پایه معنای مفردات، ساختار ادبی، سیاق آیات، آیات غیر سیاق و روایات معتبر)</p>	<p>دوم متوسطه</p>			
<p>قرائت صحیح و روان سوره حمد و توحید و اذکار نماز از حفظ</p>				
<p>شمرده‌خوانی جمله به جمله حداقل نیم جزء از آیات منتخب قرآن، از روی رسم‌الخط آموزشی</p>	<p>اول ابتدایی</p>			
<p>قرائت صحیح و روان سوره‌های ناس تا تکاثر، از حفظ</p>				
<p>خواندن پیام‌های قرآنی و حدیثی و ادعیه منتخب (حدود ۴۰ پیام) از حفظ</p>				
<p>روان‌خوانی جمله به جمله حداقل یک و نیم جزء جدید از آیات منتخب قرآن، از روی رسم‌الخط آموزشی</p>				
<p>قرائت زیبا و آهنگین حمد و سوره و اذکار نماز با رعایت نسبی تلفظ حروف خاص عربی</p>	<p>دوم ابتدایی</p>			
<p>قرائت صحیح و روان سوره‌های قارعه تا غاشیه از حفظ</p>				
<p>خواندن پیام‌های قرآنی (حدود ۴۰ پیام جدید) و احادیث، ادعیه و زیارات منتخب از حفظ</p>		<p>قرائت صحیح و روان آیات قرآن و متون دینی منتخب</p>	<p>مهارت‌های اساسی</p>	
<p>روان‌خوانی جمله به جمله حداقل سه جزء جدید از آیات و سوره‌های منتخب قرآن از روی مصحف آموزشی با رعایت نسبی فصاحت حروف و حرکات</p>				
<p>قرائت صحیح و روان سوره‌های اعلی تا نبأ و قطعات و سوره‌های منتخب جدید از حفظ (حداقل نیم جزء)</p>				
<p>قرائت روان و جمله به جمله حداقل نیم جزء جدید از قطعات و سوره‌های منتخب قرآن، از حفظ</p>	<p>اول متوسطه</p>			
<p>خواندن پیام‌های قرآنی و حدیثی و ادعیه و زیارات منتخب (حدود ۴۵ پیام جدید) از حفظ</p>				
<p>روان‌خوانی جمله به جمله آیات قرآن کریم از روی مصاحف رایج با رعایت نسبی فصاحت و زیباخوانی</p>				
<p>روان‌خوانی جمله به جمله متون دینی رایج از روی رسم‌الخط‌های رایج</p>	<p>دوم متوسطه</p>			
<p>قرائت روان و جمله به جمله حداقل نیم جزء جدید از قطعات و سوره‌های منتخب قرآن، از حفظ</p>				
<p>بیان معنای اجمالی حداقل نیم جزء از آیات منتخب قرآن، با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم</p>				
<p>بیان معنای اجمالی سوره‌های حمد و ناس تا تکاثر و اذکار نماز با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم</p>	<p>اول ابتدایی</p>	<p>بیان معنای عبارات و جملات آیات قرآن و متون دینی منتخب</p>	<p>مهارت‌های اساسی</p>	
<p>بیان معنای ساده پیام‌های قرآنی، احادیث و ادعیه منتخب</p>				

زبان قرآن (خواندن، درک معنا و شناخت ساختار آیات قرآن و متون دینی)

بیان معنای اجمالی حداقل یک و نیم جزء جدید از آیات منتخب قرآن، با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم	دوم ابتدایی	بیان معنای عبارات و جملات آیات قرآن و متون دینی منتخب	مهارت های اساسی
بیان معنای اجمالی سوره های فارعه تا غاشیه با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم			
بیان معنای ساده پیام های قرآنی، احادیث و ادعیه منتخب جدید			
بیان معنای حداقل سه جزء جدید از آیات و سوره های منتخب قرآن، با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم	اول متوسطه		
بیان معنای سوره های اعلی تا نبأ و قطعات و سوره های منتخب جدید محفوظه، با استفاده از الگوی ترجمه ساده و قابل فهم			
بیان معنای پیام های قرآنی، احادیث و ادعیه منتخب جدید			
بیان معنای آیات، احادیث، ادعیه و زیاراتی که از واژگان پرکاربرد و ساختار ساده برخوردارند.	دوم متوسطه		
بیان جمله به جمله معنای عموم آیات قرآن کریم با استفاده از آموخته های زبان عربی خود و ترجمه های معتبر قرآن کریم			
بیان معنای آیات، احادیث، ادعیه و زیاراتی که از واژگان پرکاربرد و ساختار ساده برخوردارند.			
بیان معنای جمله به جمله متون دینی رایج و کلمات و عبارات عربی رایج در ادبیات فارسی	اول ابتدایی		
بیان معنای قطعات و سوره های منتخب جدید محفوظه			
بیان معنای سایر متون دینی به ویژه نهج البلاغه، صحیفه سجادیه و مفاتیح الجنان با استفاده از آموخته های خود و جست و جو در کتب و نرم افزارهای واژگان عربی			
پاسخ به پرسشهای ساده درباره نتایج فهم خود از پیامهای قرآنی، سوره ها و آیات و احادیث منتخب	دوم ابتدایی		
پاسخ به پرسشهای ساده درباره مفاهیم پیامهای قرآنی، سوره ها و آیات و احادیث منتخب			
فهم روشمند (مبتنی بر دلالت های متنی) برخی از معارف قرآنی و حدیثی ساده و عمومی بیان شده در منابع معتبر، با استفاده از آموخته های قرآن و عربی خود	اول متوسطه		
فهم روشمند معارف عمومی قرآنی و حدیثی بیان شده در منابع معتبر، با استفاده از آموخته های قرآن و عربی خود	دوم متوسطه		

علاقه به زیباخوانی اذکار نماز بر اساس قرائت الگو	اول ابتدایی	گرایش به استماع، قرائت و حفظ آیات قرآن و متون دینی	ارزش های اساسی	زبان قرآن (خواندن، درک معنا و شناخت ساختار آیات قرآن و متون دینی)
علاقه به جمع خوانی آیات منتخب، سوره های کوتاه قرآن کریم بر اساس قرائت الگو				
علاقه به حفظ سوره های کوتاه، پیام های قرآنی و احادیث و ادعیه منتخب				
تقویت علاقه به خواندن آیات منتخب و سوره های کوتاه قرآن کریم بر اساس قرائت الگو	دوم ابتدایی			
تقویت علاقه به حفظ آیات، سوره ها، پیام های قرآنی، احادیث، ادعیه و زیارات منتخب				
حس خوب نسبت به استماع تلاوت های زیبای قرآن	اول متوسطه			
تقویت علاقه به جمع خوانی آیات قرآن، ادعیه و زیارات منتخب، بر اساس قرائت الگو				
تقویت علاقه به حفظ قرآن کریم و احادیث، ادعیه و زیارات منتخب				
تداوم حس خوب نسبت به استماع تلاوت های زیبای قرآن	دوم متوسطه			
تداوم علاقه به قرائت آیات قرآن، ادعیه و زیارات منتخب، بر اساس قرائت الگو				
تداوم علاقه به حفظ آیات، سوره ها، پیام های قرآنی، احادیث، ادعیه و زیارات منتخب				
احساس خوشایند از درک معنای آیات و اذکار نماز	اول ابتدایی	ارتباط معنادار، مستقیم و آسان با آیات قرآن و متون دینی		
توجه به مفهوم آیات، ادعیه و زیارات، به ویژه در نماز و مناسک دینی	دوم ابتدایی			
توجه به مفهوم آیات قرآن و متون دینی در هنگام استماع و قرائت آنها	اول متوسطه			
علاقه مندی و تعهد به استفاده روشمند از آیات و احادیث در گفتار، نوشتار و آثار	دوم متوسطه			
قرآن، سخن خدا برای راهنمایی انسان است، پس باید آن را خواند و فهمید.	اول ابتدایی	اهمیت و آداب ارتباط با قرآن و حدیث	مفاهیم اساسی	فرهنگ قرآن (تدبر و انس با قرآن و متون دینی)
اهمیت سکوت، گوش فرادادن، توجه و احترام به قرآن و تأثیر آن در فهم آیات و عمل انسان (فرهنگ استماع و انصات)	دوم ابتدایی			
اهمیت و معنای قرائت و استماع قرآن و جایگاه درک معنا در آن	اول متوسطه			
آداب ظاهری و باطنی ارتباط با آیات قرآن و متون دینی به ویژه تدبر و انس و تأثیر آن در فهم و عمل				
منابع مکتوب و نرم افزاری ارائه دهنده معارف عمومی آیات (تفسیرهای عمومی، فرهنگنامه ها و ...) و نحوه دسترسی و استفاده از آنها				

اهمیت، ابعاد، مراتب و آثار قرائت و استماع، تدبر و موانع و آسیب‌های احتمالی آن	دوم متوسطه		
ابعاد، جایگاه و اهمیت ارتباط و انس با قرآن و حدیث و آثار آن			
تشخیص آیات و احادیث آموخته شده از یک دیگر	اول ابتدایی	تشخیص متن و مفاهیم آیات و احادیث در محتواهای مختلف	مهارت‌های اساسی
تشخیص جملات آیات، ادعیه، زیارات و احادیث آموخته شده از یکدیگر	دوم ابتدایی		
تشخیص متن و محتوای آیات و متون دینی آموخته شده در میان سایر متون عربی و فارسی	اول متوسطه		
تشخیص متن و مفاهیم آیات، ادعیه، زیارات و احادیث رایج در میان محتواهای مختلف	دوم متوسطه		
پرسشگری و گفت‌وگوی داوطلبانه درباره مفاهیم و مصادیق آیات و احادیث آموخته شده	اول ابتدایی	توانایی عینیت بخشی به مفاهیم آیات و احادیث	
جست‌وجوگری، گفت‌وگوی داوطلبانه و بیان مصادیق عملی مفاهیم پیام‌های قرآنی و احادیث و سوره‌های منتخب آموخته شده	دوم ابتدایی		
جست‌وجوگری، گفت‌وگوی داوطلبانه و دقت و اندیشه در آیات و احادیث آموخته شده برای درک بهتر مراد و مقصود و تعیین مصادیق و کاربرد آنها در زندگی	اول متوسطه		
به‌کارگیری مناسب متن و مفاهیم قرآنی و حدیثی در گفتار، نوشتار و آثار خود			
به‌کارگیری مناسب گفت‌وگوهای قرآنی و حدیثی در گفتار، نوشتار و آثار خود			
به‌کارگیری مناسب متن و مفاهیم قرآنی و حدیثی در قالب‌های فرهنگی، هنری و رسانه‌ای			
استفاده از آیات، احادیث و مفاهیم آنها در موقعیت‌های مختلف زندگی به ویژه در تحلیل و تصمیم‌گیری	دوم متوسطه		
نقد گفتارها، نوشتارها و آثار مطرح در جامعه بر اساس متن و محتوای آیات و احادیث			
تشخیص تطبیق زندگی خود با مفاهیم و معارف قرآن و اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small>			

فرهنگ قرآن (تدبر و انس با قرآن و متون دینی)

<p>علاقه به قرائت روزانه آیات و ادعیه آموخته شده</p> <p>استفاده از پیام‌های قرآنی و حدیثی و مفاهیم ساده آنها در گفتار، نوشتار و آثار خود (نقاشی، انشا و ...)</p> <p>علاقه‌مندی نسبت به یادگیری آیات قرآن و کلام پیامبر و اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small> و به‌کارگیری آموخته‌ها</p>	اول ابتدایی			
<p>علاقه‌مندی نسبت به استماع و قرائت قرآن، دعا و زیارت و حضور در مجالس و محافل قرآن و عترت</p> <p>استفاده از پیام‌های قرآنی و حدیثی و مفاهیم آنها در گفتار، نوشتار و آثار خود (نقاشی، انشا، روزنامه دیواری، گزارش و ...)</p> <p>علاقه‌مندی نسبت به فهم بیشتر و عمل به آموخته‌های قرآنی و حدیثی خود در زندگی</p>	دوم ابتدایی			
<p>علاقه به استفاده از مکالمات قرآنی و حدیثی در گفتار، نوشتار و آثار خود</p> <p>علاقه به اختصاص بخشی از اوقات شبانه‌روز به استماع و قرائت قرآن و ارتباط و انس با آیات، ادعیه و زیارات</p> <p>تمرکز ذهنی و توجه قلبی به مفهوم آیات و متون دینی در هنگام قرائت و استماع</p> <p>تجربه اثربخشی انس و تدبیر در آیات و احادیث، در تقویت ایمان و عمل صالح</p>	اول متوسطه	ارتباط صحیح، پایدار و عاطفی با قرآن و حدیث	ارزش‌های اساسی	
<p>استفاده از مکالمات قرآنی و حدیثی در گفتار، نوشتار و آثار خود</p> <p>اختصاص بخشی از اوقات شبانه‌روز به استماع و قرائت متدبرانه قرآن و متون دینی</p> <p>باور به هدایت‌گری قرآن کریم در ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی بر اساس تجارب زیسته (تطبیقی)</p> <p>برخورد روشمند و نقادانه نسبت به گزاره‌های منتسب به آیات و احادیث</p>	دوم متوسطه			فرهنگ قرآن (تدبر و انس با قرآن و متون دینی)